

החלטת ועדת האתיקה
בעניין התבטאויות חברי הכנסת
מיום ז' באדר התשפ"ג – 28 בפברואר 2023

עם הקמתה של ועדת האתיקה בכנסת ה-25, הוועדה מבקשת להבהיר את עמדתה העקרונית בעניין התבטאויות לנוכח אירועים חריגים והתבטאויות קיצוניות שאינן מכבדות את הכנסת כאמור להלן:

1. כלי העבודה המובהקים של חבר הכנסת הם הנאום, המאמר והראיון. חופש הביטוי הוא זכות יסוד ראשונה במעלה עבור חברי הכנסת, וחלק מהותי מחסינותם. חירות פוליטית זו נועדה לאפשר לחברי הכנסת לשמש קול עבור הציבור שבחרם לשליחותם, ולהגן על חברי הכנסת גם ובעיקר כאשר מדובר בהתבטאויות חריפות או לא פופולריות.
2. ואולם, חופש הביטוי אינו בלתי מוגבל. במקרי קיצון, התבטאויות מסוימות יכולות לעלות כדי עבירה פלילית. במישור האתי, לוועדת האתיקה יש סמכות לקבוע כי התבטאות קיצונית מסוימת מהווה הפרה של כללי האתיקה, גם אם אינה מגיעה לכדי עבירה.
3. בעידן הרשתות החברתיות והשידורים השוטפים, הציבור צופה בנעשה בכנסת הרבה יותר מבעבר. השבוע, הקריא חבר הכנסת במליאה מכתב ששלחו לו תלמידי כיתה ה' מבית שמש: "רצינו לבקש מכם, אתם הנציגים שלנו, אתם צריכים לשמש לנו דוגמה ובעיקר לדבר בכבוד אחד לשני". הזילות בשיח פוגעת בחברי הכנסת ובכבודה של הכנסת.
4. לוועדת האתיקה תפקיד חשוב בעיצוב שיח מכבד וקידום מעמדה של הכנסת בעיני הציבור, וקוראת לחברי הכנסת לנהוג כבוד זה בזה.
5. לאורך השנים, ועדות האתיקה הבחינו בין התבטאויות פוליטיות, מדיניות ואידיאולוגיות מותרות - קשות ומקוממות ככל שיהיו, לבין התבטאויות אסורות שהן ניבול פה, האשמת שווא, השמצה אישית, הכפשה או ביזוי של יחידים או קבוצות, או כאלה הכוללות קללות או שפה נמוכה במיוחד. התבטאויות אלה נחשבו למפרות את כללי האתיקה.
6. הוועדה מבקשת להבהיר מראש כי היא תראה בחומרה התבטאויות אסורות, בהתבסס אף על החלטות עבר של הוועדה (ניתן למצוא דוגמאות לסוגי התבטאויות אסורים בחוברת התקנון, בעמ' 220-224). הוועדה מבהירה כי היא לא תהסס לנקוט בצעדים אתיים ולעשות שימוש בכלים העומדים לרשותה בהתאם לדין במקרים המתאימים לכך.

חבר הכנסת עמית הלוי
חבר ועדה

חבר הכנסת רון כץ
חבר ועדה

חברת הכנסת פנינה תמנו
חברת ועדה

חבר הכנסת ינון אזולאי
יושב ראש ועדת האתיקה